

TOKSİKOLOJİ 1997 KONGRESİ

Prof. Dr. Ali Esat KARAKAYA

Türk Toksikoloji Derneği Başkanı

Türkiye'de toksikoloji konusunda çalışanlar olarak 3-6 Nisan 1997 tarihlerinde Antalya'da II. Ulusal Toksikoloji Kongresi'nde bir araya geleceğiz. Uluslararası katılımlı olan bu toplantının düzenlenmesindeki amacımızı ve Türk Toksikoloji Derneği olarak ulaşmak istediğimiz hedefleri sizlerle paylaşmak isterim.

Toksikoloji konusunda özellikle son 30 yıldır görülen hızlı gelişme bu bilimin multidisipliner yapısını daha da belirginleştirmiştir. Günümüzde Tanımsal (deskriptif) Toksikoloji, Analitik Toksikoloji, Klinik Toksikoloji, Adli Toksikoloji, Endüstri Toksikolojisi, Çevre Toksikolojisi, Ekotoksikoloji gibi alt alt dallara ayrılarak gelişen bu bilimde çalışanların meslekler yönünden çeşitliliğine diğer bilim dallarında rastlamak pek mümkün değildir. Bu multidisipliner yapının bir kongre ortamında bir araya gelmesinin bilimsel etkileşme yönünden yararının yanısıra sosyal yönden önemini de belirtmemiz gerekir. Baharın ilk günlerinde ülkemizin olağandışı güzelliğe sahip bir yöresinde üç günlük beraberlik ülkemizdeki toksikoloji topluluğunun arasındaki bağları güçlendirecektir.

Uluslararası katılımlı olacak kongrede yurt dışında 12 ülkemizden 7 çağrılı tebliğ yer alacaktır. Toplantıya çok sayıda sözlü ve poster bildirisi başvurusu olacağı düşüncesindeyiz Kongrenin ilk duyurusuna yurt içinde ve dışından gelen cevapların çokluğu bizleri kongreye olan ilgi yönünden cesaretlendirmiştir. Bilindiği üzere Türk Toksikoloji Derneği, Avrupa Toksikoloji Dernekleri Federasyonu'nun (EUROTOX) kurucu üyeleri arasındadır. Kongremize başta EUROTOX Başkanı Prof. Dr. Hermann Bolt olmak üzere EUROTOX yetkilileri de katılacaktır.

Kongrenin ilk gününde yapılacak bir panelde Türkiye'deki toksikoloji eğitimini tartışmayı planladık. Türk Toksikoloji Derneği'nin uzun bir süredir gündeminde olan bu konunun bir panel ortamında ele alınmasının daha sonraki çalışmalara yol gösterici nitelikte olacağına inanıyoruz.

Toksikoloji geniş bir uygulama alanına sahip bir bilim dalıdır. Ülkemizde bu uygulamalar ile ilgili sorunlar "Türkiye'de Toksikoloji'nin Güncel Sorunları" başlığı altında bir sempozyum da ele alınacaktır. Zehir danışma, kimyasal güvenlik, kimyasallar ve işçi sağlığı, madde bağımlılığı, pestisit kullanımı ve yarattığı sorunlar, gıdalardaki mikotoksin kirlenmesi sempozyumun konu başlıklarını oluşturacaktır.

Toplantının son gününde "Kimyasal Maddelerin Toksikolojik Risk Değerlendirmesi" konulu panel yer alacaktır. Toksikolojik risk değerlendirmesi kavramı kimyasalların güvenli kullanımı sorununun çağdaş çözümü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yaklaşımın olmadığı ülkelerde spekülasyonlarla beslenmiş bir kemofobi ortamı yaratılmaktadır. Risk değerlendirmesi, karşılaştığımız risklerin sayısal değerler olarak gösterilebilmesi ve bunların birbiri ile karşılaştırılarak bir öncelik sıralaması yapılması imkanını verir. Böyle bir değerlendirmenin yapılmaması bazı risklerin gözardı edilmesiyle insan sağlığı ve çevrenin olumsuz etkilenmesine veya bazı risklerin abartılmasıyla da ekonomik kayıplara yol açmaktadır. Ülkemizde kemofobi döneminden kimyasalların risk değerlendirmesi dönemine geçişin toksikoloji bilimine yeterli önemin ve desteği verilmesi ölçüsünde hızlanacağına inanıyoruz.

3-6 Nisan da Antalya'da buluşmak ümidiyle Türk Toksikoloji Derneği Yönetim Kurulu adına sağlıklı, mutlu ve başarılı bir yeni yıl diliyorum.

İÇİNDEKİLER

Toksikoloji 1997 Kongresi.....	1
Anabilim Dallarının Tanıtımı.....	2, 3, 4
Bilimsel Toplantılar	5
Konferanslar.....	6
Nefrotoksisitede Moleküler ve Biyokimyasal	
Mekanizmalar-II.....	7

ANABİLİM DALLARININ TANITIMI

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı

- Ozan, K. (1961):** Koç spermasının +5° ta saf olarak saklanması. Lalahan Zootečni ve Araştırma Enstitüsü dergisi. 10, 74-87.
- Özkoca, A., Ozan, K. (1961):** Penisilin ve streptomisin katılarak hazırlanmış yumurta sarısı, sodyum nitrat ve yağsız süt-glycerol sperma sulandırma mahlûmleri ile hazırlanan boğa sperması ile yapılan tohumlamalardan elde edilen sonuçlar. Lalahan Zootečni ve Araştırma Enstitüsü dergisi. 10, 88-99.
- Ozan, K. (1961):** Metilen mavisi indirgeme metodu ile koç spermasındaki canlı spermatozot sayısının tayini. Lalahan Zootečni ve Araştırma Enstitüsü dergisi. 11, 56-58.
- Vaïette, G., Ozan, K. (1964):** Effet des cyanures sur le rectus abdominin de Grenouille. C.R. Acad. Sc. Paris., 258, 1648-1650.
- Vaïette, G., Ozan, K. (1964):** Effet du fluorure de sodium sur le rectus abdominin de la Grenouille. C.R. Acad. Sc. Paris., 258, 4382-4383.
- Ozan, K. (1964):** L'action des inhibiteurs enzymatiques sur la sensibilité de l'ion de Cobaye a l'histamine.
- Vaïette, G., Ozan, K. (1964):** Action of enzymatic inhibitors on muscle fibre sensitivity to potassium ion. Nature, 204, 586-587.
- Vaïette, G., Ozan, K. (1964):** Action des inhibition enzymatiques sur la sensibilité a l'ion potassium de la fibre musculaire lisse ou striée. J. Physiol., 56, 455.
- Ozan, K. (1965):** Effets des inhibiteurs enzymatiques sur les fibres musculaires. Veteriner Fakültesi Dergisi., 12, 1-2, 124-130.
- Ozan, K. (1965):** Deterjanların Farmakoloji ve Toksikolojisi. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 35, 487-493.
- Ozan, K. (1965):** Action des cyanures sur la sensibilité du muscle isolé de ver de terre a l'ion potassium.
- Ozan, K. (1966):** Utilisation du muscle isolé de ver de terre pour l'essai pharmacodynamique d'un médicament anthelmentique: Le piperan. Veteriner Fakültesi Dergisi. 13, 1, 63-68.
- Ozan, K. (1966):** Potentisation de l'actin de la sérotonine par inhibiton de la respiration cellulaire. Veteriner Fakültesi Dergisi. 13, 2, 217-221.
- Vaïette, G., Ozan, K. (1966):** Action du cyanure de potassium sur la sensibilité de la musculature du ver de terre a l'ion potassium. J. Physiol., 58, 630.
- Ozan, K. (1966):** Hayvanların antibiyotikli yemlerle beslenmesi ve antibiyotikli yemlerle beslenen hayvanlardan elde edilen ürünlerin insan sağlığındaki etkileri. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 36, 10, 39-42.
- Akman, M.Ş., Ozan, K. (1966):** Atropinik tip spazmoz gideren bir drogtan çeşitli tarzda hazırlanan ekstraksiyon ürünlerinin istatistiki mukayese metodu. Veteriner Fakültesi Dergisi. 13, 3, 292-298.
- Akman, M.Ş., Ozan, K. (1966):** Histaminin kolay ileumu üzerindeki ikili etkisinden birinin metabolik zehirler tesiri ile artması. Veteriner Fakültesi Dergisi. 13, 4, 359-366.
- Akman, M.Ş., Ozan, K. (1966):** Siyanürlerin kasları potasyum iyonlarının tesirine sensibilize etmenlerinden elde edilen neticelerin istatistiki etüdü. Veteriner Fakültesi Dergisi. 13, 4, 426-436.
- Akman, M.Ş., Ozan, K. (1967):** Dijital preperasyonlarının biyolojik titrajından elde edilen neticelerin istatistik metodlarla değerlendirilmesi. Veteriner Fakültesi Dergisi. 14, 2, 226-233.
- Akman, M.Ş., Ozan, K. (1967):** Réactivation de l'utérus isolé de Cobaye par l'inhibition enzymatique. Veteriner Fakültesi Dergisi. 14, 4, 467-475.
- Vaïette, G., Ozan, K. (1967):** Action des inhibitions enzymatiques. XIV Congresso Nazionale Della Società Italiana de Farmacologia, Trieste, Résumé Comm. p. 55.
- Akman, M.Ş., Ozan, K. (1968):** Biyolojik dozajlarda belli bir aktivite eşliğinin istatistik metodlarla tesbit ve tefsiri. Veteriner Fakültesi Dergisi. 15, 1, 41-45.
- Ozan, K. (1968):** Hayvanlarda deneysel psiko-farmakoloji. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 38, 7, 3-8.
- Ozan, K. (1970):** L'action de l'ouabaine sur la sensibilité a l'ion potassium de la fibre musculaire lisse on'striée. A.Ü. Vet. Fak. Derg., 17, 3, 300-310.
- Akman, M.Ş., Ozan, K., Ceylan, S. (1970):** Sulfamid ihtiva eden ilaçların ince tabaka kromatografisi, çıkan metod ve sirküler kağıt kromatografisi ile incelenmesi. A.Ü. Vet. Fak. Derg., 17, 4, 394-402.
- Ozan, K., Ceylan, S. (1970):** Organik fosforlu insektisitlerin beyaz farelerde biyolojik yolla teşhisi. A.Ü. Vet. Fak. Derg., 17, 2, 214-220.
- Ozan, K. (1971):** İlaçlarda toksisite tayini. A.Ü. Vet. Fak. Derg., 18, 3-4, 444-449.
- Ozan, K. (1971):** Dosage biologiques de l'histamine per l'essai factoriel. A.Ü. Vet. Fak. Derg., 18, 3-4, 351-354.
- Akman, M.Ş., Ozan, K. (1972):** Ankara yöresinde yetişen köklü yonca türlerindeki kumarinik ve flavonik glikozidlerin çıkan metod kromatografisi ile incelenmesi. A.Ü. Vet. Fak. Derg., 19, 3, 364-370.
- Akman, M.Ş., Gürtünca, Ş., Ozan, K., Ceylan, S. (1972):** Letal doz 50 tayini yoluyla eski bir strikinin sulfat numunesinde aktivitenin incelenmesi. 413-418.
- Ozan, K. (1973):** İlaçlar arasında etkileşme. A.Ü. Vet. Fak. Derg., 20, 1, 130-134.
- Ozan, K. (1973):** Siyanürlerin çizgili kasların elektriksel uyarılma ve küarizasyonu üzerindeki etkisi. A.Ü. Vet. Fak. Derg., 20, 2-3, 313-319.
- Ozan, K., Şanlı, Y., Şener, S. (1973):** Prolongation et renforcement de la narcose experimental sous l'influence de la Novalgine. A.Ü. Vet. Fak. Derg., 20, 2-3, 301-305.
- Ozan, K. (1973):** Veteriner ilaçları sorunu. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 49, 10, 245-249.
- Ozan, K. (1974):** Geniş spektrumlu bir antibiyotik olan klor-tetrasiklin'in farmakolojik özellikleri ve veteriner preparatları. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 44, 9-10, 224-227.
- Ozan, K. (1975):** Piperazin'in etki mekanizmasının izole solucan kısı yöntemi ile incelenmesi. İ.Ü. Vet. Fak. Derg., 1, 1, 103-109.
- Ozan, K. (1975):** Denizlerde petrolle kirlenmenin toksikolojik yönü. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 44, 11-12, 42-45.
- Ozan, K. (1975):** Yeni bir koksidiostatik ilaç: Amprolium. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 45, 1, 12-14.
- Ozan, K. (1975):** Veteriner tedavide kullanılacak bir antibiyotik nasıl seçilmeli. Modern Hayvancılık ve Ekonomi Dergisi. 8, 5, 5-8.
- Ozan, K. (1975):** Evcil hayvanlarda vitamin yetersizlikleri ve sebep olduğu organik bozukluklar. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 45, 2, 14-17.

ANABİLİM DALLARININ TANITIMI

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı

- Ozan, K. (1975)** : Hayvansal üretimde ilacın yeri. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 45, 1, 9-11.
- Ozan, K. (1975)** : Kimyasal kirlenme hayvansal ürünleri de etkiliyor. Bilim ve Teknik Dergisi. 8, 86, 18-20.
- Ozan, K. (1975)** : Hidrobiyolojik bir sorun: Petrolle kirlenme nedeniyle deniz hayatı tehlikede. Bilim ve Teknik Dergisi. 8, 87, 23-25.
- Ozan, K. (1975)** : Denizlerde petrolle kirlenmenin toksikolojik yönü. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 44, 11-12, 42-45.
- Ozan, K. (1975)** : Veteriner hekimlikte kullanılan organik fosforlu insektisitlerle meydana gelen gıda bulaşmalarının ve zehirlenmelerin erken tanımlama yöntemi. İ.Ü. Vet. Fak. Derg., XI, 1, 1-20.
- Ozan, K. (1976)** : Deniz ürünlerinin cıva ile kirlenmesi. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 46, 1-2-3, 46-48.
- Ozan, K. (1976)** : Sağlıklı üretim ve ilaç. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 46, 7-8-9, 17-18.
- Ozan, K. (1976)** : Stres ve strese karşı kullanılan ilaçlar. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 46, 10-11-12, 42-47.
- Ozan, K. (1977)** : Ampisilin'in veteriner hekimliğinde kullanılması alanları ile özellikleri. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 47, 2, 53-55.
- Ozan, K. (1979)** : Kimyasal kirlenme deniz ürünlerini de etkiliyor. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 49, 1, 15-17.
- Ozan, K. (1979)** : Toplum ve ekolojik düzen. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 49, 3, 11-14.
- Ozan, K. (1979)** : Modern yetiştiricilikte besin kirlenmesi sorunu. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. 49, 4, 8-11.
- Ozan, K., Ünsal, A., Uzunören, N. (1983)** : İstanbul boğazının çeşitli kesimlerinde toplanan midyelerde arsenik kalıntı (rezidü) düzeylerinin spektrofotometrik yöntemle saptanması. İ.Ü. Vet. Fak. Derg., 10, 2, 1-13.
- Ozan, K., Şener, S., Ünsal, A., Uzunören, N. (1985)** : Ruminantlarda Sorgum halepense (L.) Pers. ile zehirlenme. İ.Ü. Vet. Fak. Derg., 11, 2, 1-7. Türk Farmakoloji Kongresi, Serbest Bildiri Özetleri. 31 Ekim - 2 Kasım 1986, Antalya.
- Şener, S., Ozan, K., Ünsal, A., Macit, A., Uzunören, N., Bakan, A. (1986)** : İstanbul'da yaşayan insanların yağ dokusunda organik klorlu insektisid kalıntıları. İ.Ü. Vet. Fak. Derg., 12, 2, 11-18.
- Ozan, K., Ünsal, A., Şener, S., Uzunören, N., Dağoğlu, G., Keleş, O. ve Yıldırım, M. (1991)** : Gaz-likit kromatografisinde ECD dedektörü ile organik klorlu ve organik fosforlu pestisitlerin birlikte aranma yöntemi. Pendik Hayv. Hast. Arşt. Enst. Derg., 22(1-2), 122-129.
- Ozan, K., Şener, S., Keleş, O., Yıldırım, M., (1992)** : Karbarilin yumurta tavuklarına uzun süre verilmesinin bazı kan parametreleri ve yumurtanın fiziksel karakterleri üzerine etkisi. İ.Ü. Vet. Fak. Derg., 17, 2, 77-87.
- Ozan, K., Şener, S., Keleş, O., Yıldırım, M., Gürel, A., Özcan, M. (1993)** : Tavuklarda hücrel immun yanıt üzerine levamizolün etkisi. Pendik Vet. Mikrobiyol. Derg., 24, 2, 175-183.
- Ozan, K., Şener, S., Keleş, O., Yıldırım, M., Gürel, A. (1993)** : Yumurta tavuklarında karbarilin hepatotoksik etkisi. Uluslararası Tavukçuluk Kongresi 93, 590-595. (Poster).
- Ozan, K., Keleş, O. (1994)** : Hayvansal ürünlerde mitotoksin kalıntıları. Türkiye'de Veteriner İlaçların Üretimi, Pazarlanması, Güvenli Kullanımı ve Kalıntı Sorunları Sempozyumu, 97-104. (Bildiri).
- Keleş, O., Yıldırım, M., Şener, S., Ozan, K., Gargılı, A., Arslan, Ö. (1995)** : Aflatoksin B1'in salinomisin antitoksik etki ve koksidiyoza karşı oluşan immunité üzerine etkisi. Pendik Vet. Mikrobiyol. Derg., 26, 1, 91-99.
- Gargılı, A., Arslan, Ö., Gargılı, A. (1995)** : Bazı terapötik ajanların koksidiyoza karşı oluşan immunité üzerine etkileri. Pendik Vet. Mikrobiyol. Derg., 26, 1, 101-110.
- Keleş, O., Yıldırım, M., Ozan, K., Şener, S. (1995)** : İyonofor antikoksidiyaller ile florokinolon antibiyotikler arasında etkileşim üzerine araştırmalar. İ.Ü. Vet. Fak. Derg., 21(1).
- Şener, S. (1974)** : Ege bölgesinde yetişen ada soğanının (Scilla maritima) farmakolojik ve toksikolojik etkileri ile etken maddelerinin kromatografik metodlarla teşhisi üzerine araştırmalar. Doktora tezi, A.Ü. Veteriner Fakültesi Dekanlığı.
- Şener, S. (1975)** : Antitüssif ilaçlar. Vet. Hek. Dern. Derg., 45 (3), 19-20.
- Şener, S. (1976)** : Diüretikler. Vet. Hek. Dern. Derg., 46 (3-4-5), 25-30.
- Şener, S. (1976)** : Meşe ile zehirlenme. Vet. Hek. Dern. Derg., 46 (10-11-12), 27-30.
- Şener, S., Braun, J.P., Rico, A.G., Benard, P., Burgat-Sacaze, V. (1978)** : Note sur l'élimination urinaire de la gamma-glutamyl transferase lors d'injections répétées de chlorure mercurique chez le rat. Toxicol. Europ. Research, 4(4), 263-265.
- Braun, J.P., Rico, A.G., Benard, P., Şener, S. (1978)** : La gamma-glutamyl transferase urinaire en toxicologie renale chez le rat. In Interactions entre et mercure. 7e Congrès International de pharmacologie, Paris, July 16-21, 762 (Abstrakt).
- Braun, J.P., Şener, S., Rico, A.G., Benard, P., Burgat-Sacaze, V. (1979)** : Protection de la néphropathie au chlorure de mercurique par le selenite de sodium chez le rat. C. R. Acad. Sc., Paris, 288 (D), 959-962.
- Şener, S., Braun, J.P., Rico, A.G., Benard, P., Burgat-Sacaze, V. (1979)** : Urine gamma-glutamyl transferase in rat kidney toxicology: Nephropathie by repeated injections of mercuric chloride, effects of selenite. Toxicology, 12, 299-305.
- Şener, S. (1979)** : 2-(O-Chlorophenyl)-2- (methylamino) cyclohexanone'un (Ketamin) farmakolojik etkileri üzerine araştırmalar. Doçentlik tezi, A.Ü. Vet. Fak. Dek.
- Braun, J.P., Rico, A.G., Şener, S., Benard, P. (1980)** : Effects du phenobarbital sur la gamma-glutamyl transferase hépatique et sérique du cobay, du rat et de la souris. İ.Ü. Vet. Fak. Derg., 6(1-2), 33-39.
- Şener, S. (1979)** : Kirlenme etinden yoksun yeni bir insektisid. Vet. Hek. Dern. Derg., 49(2), 28-31. (Çeviri: Morice, G., Science et Vie, 726, 104-107)
- Şener, S. (1980)** : Kobaylarda fenobarbitalin karaciğer ve serum GGT aktivitesi üzerine etkisi. TÜBİTAK VII. Bilim Kongresi, 27 Eylül - 3 Ekim 1980 İstanbul, 24 (Abstrakt)
- Şener, S. (1980)** : Fenobarbitalin kobaylarda karaciğer ve serum gamma-glutamyl transferase (GGT) aktivitesi üzerine etkisi. A.Ü. Vet. Fak. Derg., XXVII, (3-4), 389-396.
- Şener, S. (1980)** : İlaçlar arasındaki etkileşim şekilleri. Vet. Hek. Dern. Derg., 50 (1-2), 18-25.
- Şener, S. (1981)** : Zehirlenme olaylarında laboratuvar analizi için gereç seçimi. Vet. Hek. Dern. Derg., 50 (3-4), 101-107.

ANABİLİM DALLARININ TANITIMI

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı

Şener, S., Özata, İ. (1982) : Nerium Oleader L. yapraklarının biyolojik aktivite ve kimi farmakolojik özellikleri yönünden incelenmesi. İ.Ü. Vet. Fak. Derg., 8(1), 9-14.

Şener, S., Türkmayalı, Ö. (1985) : Türkiye'de üretilen Veteriner tabletlerin ağırlık sapması ve dezintegrasyon zamanı yönünden incelenmesi. U.Ü. Vet. Fak. Derg., 4 (1-2-3), 29-33.

Şener, S. (1986) : Atta antibiyotik kullanımdan kaynaklanan kazalar. T.J.K. Eğitim Yay., 1, 16-20.

Şener, S. (1986) : Doping. T.J.K. Eğitim Yay., 1, 13-15.

Şener, S. (1986) : Atta anti-enfeksiyöz ajanların neden olduğu bozukluklar. Vet. Hek. Dern. Derg., 56(3), 48-58.

Şener, S. (1986) : Genel Anestezi Yöntemleri ve Farmakolojik Çalışmalar. VIII. Türk Farmakoloji Kongresi, Serbest Bildiri Özetleri, 31 Ekim - 2 Kasım 1986, Antalya, Turkish J. Pharmacol. Clin. Res., 4(1), 48-49.

Şener, S., Salihoğlu, Ö. (1986) : Kimi antibiyotiklerin farelerde motor aktivite üzerine etkileri. VIII. Türk Farmakoloji Kongresi, Serbest Bildiri Özetleri, 31 Ekim-2 Kasım 1986, Turkish J. Pharmacol. Clin. Res., 4(1), 27.

Şener, S. (1988) : Etanolün kobayda karaciğer ve serum gamma-glutamyl transferase (GGT) aktivitesi üzerine etkisi. IX. Türk Farmakoloji Kongresi, Serbest Bildiri Özetleri, 16-19 Kasım 1988, Antalya, Turkish J. Pharmacol. Clin. Res., 5(1), 54.

Şener, S. (1988) : Et sorunu. Cumhuriyet, 25 Ağustos, 1.

Şener, S. (1988) : Etanolün kobayda karaciğer ve serum gamma-glutamyl transferase (GGT) aktivitesi üzerine etkisi. İ.Ü. Vet. Fak. Derg., 14(2), 1-10, (Prof. Takdim tezi).

Şener, S. (1989) : Nöromusküler iletim ve myasthenia gravis. Vet. Hek. Dern. Derg., 59 (1-2), 43-49.

Şener, S. (1992) : Prostaglandinler. 1. Genel özellikler. İstanbul'da Tanim, 53, 18-22.

Şener, S. (1992) : Prostaglandinler. 2. Veteriner hekimlikte kullanılışı. İstanbul'da Tanim, 53, 9-13.

Şener, S. (1993) : Veteriner ilaçlarının hayvan yetiştiriciliği ve insan sağlığı bakımından önemi. V. Türkiye Eczacılık Kongresi, 21-23 Mayıs 1993, İstanbul Eczacı Odası Yayınları, 13, 131-140. (Özet: Bildiri özetleri, 14-15).

Şener, S. (1993) : Kanatlılarda Karboksilik iyonoforların Toksikolojisi. Uluslararası Tavukçuluk Kongresi - 93, 13-14 Mayıs 1993, Tebliğ, 337.

Şener, S. (1994) : Anabolik ajanlar. Hayvansal Ürünlerde Kalıntı, TÜBİTAK, VHAG-Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, 114-137.

Şener, S. (1994) : Anabolik ajanlar. Türkiye'de Veteriner ilaçları, Üretimi, Pazarlanması, Güvenli Kullanımı ve Kalıntı Sorunları Sempozyumu, 13-14 Ekim 1994, Ankara, 62-75.

Şener, S. (1995) : Kanatlılarda sindirim dizgesinin morfo-fizyolojik özellikleri ve kanatlı farmakolojisi. Uluslararası Tavukçuluk Kongresi, 95, 24-27 Mayıs 1995 İstanbul. Bildiriler, 204-210.

Ünsal, A., Uzunören, N. ve Dağoğlu, G. (1990) : Yüksek basınçlı likid kromatografi ile karma yemlerde aflatoxinlerin saptanması. Pendik Hayv. Hast. Merk. Arşt. Enst. Derg., 21 (1), 51-60.

Ünsal, A., Uzunören, N. ve Dağoğlu, G., Keleş, O ve Yıldırım, M. (1990) : Dış ülkelerden ithal edilenlerle yurdumuzda üretilen beyaz peynirlerin organik klorlu insektisitler yönünden karşılaştırmalı incelenmesi Pendik Hayv. Hast. Merk. Arşt. Enst. Derg., 21(1), 67-74.

Uzunören, N., Ünsal, A. ve Dağoğlu, G. (1991) : Yüksek performanslı likid kromatografisi ile etlerde tetrasiklin ka-

lıntılarının saptanması. Pendik Hayv. Hast. Arşt. Derg., 22(1-2) 130-137.

Ünsal, A. (1980) : Hayvansal ürünlerde insektisit kalıntı araştırmalarında kullanılan çeşitli kromatografik yöntemlerin karşılaştırılması incelenmesi. İ.Ü. Vet. Fak. Derg., 6(1/2), 115-120.

Uzunören, N., Ünsal, A. (1990) : İthal ve yerli etlerden alınan yağ dokularındaki organik klorlu insektisid kalıntılarının araştırılması. Vet. Hek. Dern. Derg., 61(3-4), 33-39.

Ünsal, A. (1995) : Doping. İ.V.H.O. Derg.

Ünsal, A. (1995) : Ev ilaçları ile kedi ve köpeklerde görülen zehirlenmeler. İ.V.H.O. Derg.

Ünsal, A. (1995) : Genel olarak kedi ve köpeklerin sağaltımında kullanılan ilaçların yan etkileri. İ.V.H.O. Derg.

Keleş, O. (1992) : Kanatlılarda karbamat grubu insektisitlerin kolinesteraz aktivitesi üzerine etkisi ve deneysel zehirlenme olaylarında oksimlerin terapötik değeri üzerine araştırmalar. İ.Ü. Vet. Fak. Derg., 17, 2, 47-59.

Keleş, O., Yıldırım, M., Doğusoy, G. (1995) : Levamisolün tavuklarda humoral immün yanıt üzerine etkisi. Türk Vet. Hek. Vakfı Derg., (Yayında).

Keleş, O., Yıldırım, M., Gargılı, A., Arslan, M.Ö. (1995) : Salinomisin aralıklı uygulanmasının antikoksidyal etkisi. İ.Ü. Vet. Fak. Derg., (Yayında).

Yıldırım, M. (1993) : Kanatlılarda kollektif uygulamadan sonra kloramfenikolün yumurtaya transferi ve İstanbul'da tüketilen yumurtalarda kloramfenikol rezidüleri üzerine araştırmalar (Doktora tezi).

Yıldırım, M., Demirel, H., Bakirel, T. (1996) : Tavuklarda içme suyu sertlik derecesinin enrofloksasin'in emilimi üzerine etkisi. İ.Ü. Vet. Fak. Derg. (Baskıda).

Yıldırım, M., Üresin, Y., Demirel, H., Bakirel, T., Bakirel, Ü. (1996) : Kuzularda enrofloksasin'in biyoyararlanımı. İ.Ü. Vet. Fak. Derg. (Baskıda).

Yıldırım, M., Demirel, H., Bakirel, T. (1996) : İstanbul'da satılan tavuk etlerinde bazı florokinolon antibiyotik kalıntılarının incelenmesi. İ.Ü. Vet. Fak. Derg. (Baskıda).

Uzunören, N. (1986) : Ağır metallerle kirlenmiş sulardan toplanan midyeler ve benzeri deniz ürünlerinde ağır metallerden arsenik ile kirlenme düzeylerinin saptanması. Turkish J. Pharmacol. Clin. Res. 4(1), 60.

Uzunören, N. (1992) : Determination of Pentachlorophenol and related Compounds in leather by high-performance liquid chromatography. The 25th international congress on the history of Veterinary medicine. The 5th General Assembly of the E.A.E.V.E. 504.

BİLİMSEL TOPLANTILAR (1997)

- 12-15 Şubat, Geneva, Switzerland

Conference on the Population Approach : Measuring and Managing Variability in Response, Concentration and Dose

Başvuru: Luc P. Balant, Department of Psychiatry, 47, Rue du XXI Decembre CH-1207 Geneva, Switzerland Tel: +41 22 718 4696 / Fax: +41 22 718 4699 E-mail: balant@chu.unige.ch

- 23-28 Şubat, Telfs-Buchen, Austria

Cell Signaling and Cancer Treatment

Başvuru: American Association for Cancer Research, Public Ledger Building, Suite 816 150 South Independence Mall West Philadelphia, PA 19106-3483 USA Tel: (215) 440-9300 / E-mail: aacr@aol.com

- 9-14 Mart, Les Arcs, France

CERLIB 3rd Winter Research Conferences

Başvuru: Arlette Alcaraz Laboratoire de Biochimie C CHU Grenoble BP 217 38043 Grenoble Cedex 9 France Tel: 33 76 76 57 54 / Fax: 33 76 76 56 64 / E-mail: CERLIB@ujf-grenoble.fr

- 3-6 Nisan, Antalya, Türkiye

2. Ulusal Toksikoloji Kongresi (Uluslararası Katılımlı)

Başvuru: Nurşen Başaran, H.Ü. Ecz. Fak., Toksikoloji ABD 06100, Ankara, Türkiye, Tel: +90(312) 309 29 58; 212 30 09 / Faks: +90(312) 311 47 77; 222 23 26 / E-mail : ek03-k@servis 2.net.tr

- 12-13 Mayıs, Boston, MA USA

Chiral USA '97

Başvuru: Spring Innovations Ltd. 185A Moss Lane Bramhall, Stockport Cheshire, England SK7 1BA Tel : 44 (0) 161 440 0082 / Fax : 44 (0) 161 440 9127 veya Brandon Associates PO Box 1244 Merrimack, NH 03054 USA Tel: (603) 424-2035 / Fax : (603) 424-2035

- 27-28 Mayıs, Ghent, Belgium

IIInd Miniaturisation In Liquid Chromatography versus Capillary Electrophoresis Conference

Başvuru: Prof. Dr. Willy R.G. Baeyens, Chairman MINI-LC II University of Ghent, Dept. of Pharmaceutical Analysis - Lab. of Drug Quality Control Harelbekestraat 72 B-9000 Ghent Belgium Tel : 32 (0) 9 264 80 97 / Fax : 32 (0) 9 264 81 96 E-mail: willy.baeyens@rug.ac.be.

- 30 Haziran - 3 Temmuz, Gothenburg, Sweden

6th European ISSX Meeting

Başvuru: Congrex, P.O. box 5078, S-402 22 Gothenburg, Sweden Tel : (46) 31 60 84 50 / Fax : (46) 31 20 36 20

- 6-10 Temmuz, Madrid, Spain

7th International Congress of the European Association for Veterinary Pharmacology and Toxicology

Başvuru: Professor Arturo Anadon, Chairman, Department of Toxicology, Universidad Complutense de Madrid; Spain Tel: 34 1 394 38 34 / Fax : 34 1 394 38-40

- 21-26 Ağustos, San Francisco, CA USA

Tenth International Conference on Cytochrome P450: Biochemistry, Biophysics and Molecular Biology

Başvuru: Professor John H. Dawson, Dept. of Chemistry and Biochemistry Universtiy of South Carolina Columbia, SC 29208 USA Tel : (803) 777-7234 / Fax : (803) 777-9521 / E-mail: Dawson@psc.sc.edu

- 14-18 Eylül, Philadelphia, PA USA

6th International Symposium on the Synthesis and Applications of Isotopes and Isotopically Labeled Compounds

Başvuru: David G. Melillo, Merck Research Laboratories PO Box 2000, Building 80R-104 Rahway, NJ 07065 USA Tel : (908) 594-4627 / Fax : (908) 594-7090 / E-mail: Dave.Melillo@merck.com

- 26-30 Ekim, Hilton Head, SC USA

8th North American ISSX Meeting

Başvuru: ISSX Office P.O. Box 3 Cabin John, Md 20818 USA Fax : (301) 983-5357

KONFERANSLAR

Prof. Dr. Asuman KARAKAYA

A.Ü. Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Toksikoloji Anabilim Dalı

EUROTOX '96

Avrupa Toksikoloji Kongrelerinin otuz beşincisi 22-25 Eylül tarihlerinde İspanya'nın Alicante kentinde yapıldı. 700 katılımcı ile toplanan kongre, genetik polimorfizm konusundaki konferans ile açıldı. 4 gün devam eden kongrede 355 poster ve 105 sözlü tebliğ sunuldu. Bu tebliğlerden 4'ü Türkiye'de yapılan çalışmalardı. Kongre'de ayrıca 7 sempozyum ve 5 workshop yer aldı. Kongrede 1981 yılında İspanya'da 20000 kişiyi etkileyen Toksik Yağ Sendromu (TOS) epidemisi sebep ve sonuçları ile geniş olarak tartışıldı. 21 alt başlık altında sunulan tebliğler içerisinde, toksisitede bireysel farklılıklar, genotoksisite, immünotoksikoloji, in vitro toksisite testleri, biyogöstergeler ve toksikolojik risk değerlendirme konusundaki tebliğlerin sayılarının geçen yıllara göre dikkati çekecek ölçüde arttığı gözlemlendi.

Prof. Dr. Mümtaz İŞCAN

A.Ü. Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Toksikoloji Anabilim Dalı

ABD'nin Kaliforniya Eyaletinin Los Angeles

Kentinde "XIth International Symposium On Microsomes and Drug Oxidations" toplantısı 21-24 Temmuz 1996 tarihlerinde yapıldı. Dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen bilim adamlarının 134 bildiri ve 350 poster ile katıldığı toplantının konuları şunlardı : Klinik Farmakoloji ve Toksikolojide Farmakogenetik, Endojen Metabolik Yolaklarda Sitokrom P450 ve Faz II Enzimleri, Sinir Sisteminde İlaç Metabolize eden Enzimler, P450 Reaksiyonlarının Kimyasal ve Enzimatik Karakterizasyonu, Nitrik Oksit Sentaz ve Sitokrom P450 liler - Bir Karşılaştırma, Sitokrom P450 Sistemlerinin Lokalizasyonu, İlaç Metabolize eden Enzimlerin Regülasyonu, İlaç Metabolize Eden Enzimlerin Barbitürat aracılı indüksiyonu, Steroid ve Ksenobiyotikleri metabolize eden P450'lerin Fonksiyon ve Regülasyon çalışmalarında Transjenik Farelerin Kullanımı, Kimyasal Karsinogenesis, Mutajenezis ve Teratojenesis, İlaç Metabolize eden enzim inhibitörleri, Anl hidrokarbon reseptörü, ilaç metabolize eden enzimlerin formları, peroksizom proliferatörleri, yağ asitleri ve prostaglandinlerle enzim indüksiyonu, oksidatif stres ile ilaç metabolize eden enzimlerin değişimi.

31 Ağustos - 11 Eylül 1997

Tekirova, Antalya

Molecular and Applied Aspects of Drug Metabolizing. NATO Advanced Study Institute

Dr. Emel Arınç

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Biyoloji Bölümü 06531 Ankara

Faks : (312) 210 12 79

e-mail : asidme97@metu.edu.tr

14 Ekim - 24 Ekim 1997

Tekirova, Antalya

DNA Damage and Repair : Oxygen Radical Effects, Cellular Protection and Biological Consequences. NATO Advanced Study Institute

Dr. Miral Dizdaroğlu

National Institute of Standards and Technology, Bldg. 222/A353 Gaithersburg, MD 20899 U.S.A.

Faks : 1-301 330 3447, e-mail : miral@nist.gov

World Wide Web site: <http://indigo15.carb.nis.gov/natoasi>

Nefrotoksisitede Moleküler Ve Biyokimyasal Mekanizmalar-II*

Hilmi Orhan, Uzm. Ecz.

H.Ü. Eczacılık Fakültesi, Toksikoloji Anabilim Dalı

Nefrotoksik ajanları sınıflayacak olursak yine böbreğin anatomik yapısı temel alınarak yapılan sınıflamalar günümüzde geçerlidir. Buna göre;

Glomerüler toksik ajanlar

immün mekanizma ile gelişen toksisite

ksantin-oksidad aracılığı toksisite

doğrudan etkili toksik ajanlar

Proksimal tübüler toksik ajanlar

oksidatif aktivasyon

- renal sitokrom p-450 aracılığı

- hepatik sitokrom P-450 aracılığı

GSH konjugasyonu sonucu biyoaktivasyon

- doğrudan etkili GSH-konjugatları

- b-ilyaz aracılığı aktivasyon

Medüller/papiller toksik ajanlar

- renal prostaglandin H sentetaz aracılığı biyoaktivasyon

- doğrudan etkili toksik ajanlar

Immün mekanizma ile gelişen toksisite: Glomerülopati vakalarının büyük kısmı (%70) dolaşımda immün komplekslerden kaynaklanır, buna neden olan antijenler çoğunlukla glomerüler orijini değildir, daha çok virüs ve tümör kökenlidir. Glomerül içinde hapsedildikten ve komplemana bağlandıktan sonra nötrofiller ortama çekilir ve kompleks fagosite edilir. Fagositozla birlikte bazı glomerüler hücreler ölür ve lizozomal enzimler salınır, sonuçta endotelial hücreler ve glomerüler basement membranı (GBM) hasar görür.

Vakaların %5'ini oluşturan ikinci bir immünoopatolojik mekanizma GBM'a karşı antikor oluşumudur. Anti-GBM antikorları bir kez yıkıldıktan sonra glomerülleri kompleman ve nötrofil aracılığı süreçlerle hasara uğratar. Bu otoimmün hastalıktan sorumlu mekanizma bilinmemektedir.

Ksantin-oksidad aracılığı toksisite: Bu tip toksik etkiye örnek olarak puromisinin aminonükleozid (PA) türeviyle gelişen toksisite verilebilir. PA'nın akut toksisitesi GBM'ın dışında yer alan epitel membrana karşı doğrudan etkiye ortaya çıkar. PA aracılığı glomerüler hasarda oksijen serbest radikallerinin oluştuğu ileri sürülmektedir. Süperoksit dismutazın belirgin koruyucu etkisi anyon radikali oluşumunu göstermektedir. PA karaciğerde adenin ve/veya adenosinle hipoksantine metabolize olur. Hipoksantin ise süperoksit anyon radikali üreten ksantin oksidad sistemi için substrat rolü oynar.

Doğrudan etkili toksik ajanlar : Son yıllarda elde edilen veriler bazı nefrotoksik ajanların glomerüler kısımda yük-yük etkileşmesi yoluyla fiks edilmiş anyonik yükleyicilerin sayısını azalttığını göstermektedir. Gentamisin gibi polianiyonik aminoglikozidler glomerüllerin yük-selektif filtrasyonu özelliğini ve glomerüler ultrastrüktürel yapının sürdürülmesini azaltır, bunu yük-yük itmesi sonucu gerçekleştirebilir.

Renal sitokrom P-450 aracılığı oksidatif aktivasyon : Kloroformun sitokrom P-450 tarafından hidroksilasyonunu hızı bir şekilde HCl kayıpla çok reaktif olan fosgen (COCl₂) oluşumunu izler. Sitokrom P-450 aktivitesi karaciğerde daha yüksek olsa da kloroformun nefrotoksikitesi böbrekte P-450 aracılığı biyoaktivasyonu sonucu oluşan fosgenin yanılma ömrünün çok kısa olması nedeniyle önemlidir. Parasetamolün yüksek dozları hem hepatik sentrilöbüler, hem de renal kortikal nekroza neden olur. Renal kortikal dokuda parasetamolün metabolik aktivasyonu ile ilişkili en azından iki mekanizma gösterilmiştir. Bunlardan ilki parasetamolün indüklediği hepatotoksikitesinin oluşum mekanizmasıyla benzerdir ve sitokrom P-450 aracılığıyla N-asetil-kinonimin oluşumuna bağlıdır. İkinci mekanizma deasetilasyon sonucu p-aminofenol oluşumu ile başlar. Parasetamolün üriner metaboliti olan bu bileşik benzer tipte bir proksimal tübüler toksisiteye neden olur. Bu etkisini P-450 aracılığıyla arılanmış bir ara ürün olan p-kinonimin ile gösterir.

Hepatik sitokrom P-450 aracılığı oksidatif aktivasyon: Plastik üretiminde sık kullanılan monomerik ara madde olan dikloroetilen (DCE)'in karaciğerde metabolizması NADPH-bağımlıdır ve hepatik mikrozomal sitokrom P-450 aracılığı ile olur. Renal mikrozomal ise DCE'nin biyoaktivasyonunu başlatmaz ve kovalan bağlanan türevler oluşmaz. Bu nedenle DCE'nin nefrotoksikitesinin reaktif ara ürünlerin karaciğerden böbreğe translokasyonu sonucu geliştiği ileri sürülmektedir.

Doğrudan etkili GSH-konjugatları : Pestisit ve kurşun temizleyicisi olan

1,2-dibromoetan (EDB)'in ana metabolizması oksidatif olsa da aynı zamanda GSH ile sülfür yar-hardal (sulfur half-mustard) denen son derece reaktif konjugatını da oluşturur. Bu konjugasyon hem karaciğer ve hem de böbreklerde olur ve yanılma ömrü çok kısa olduğundan in situ reaktiftir.

b-ilyaz aracılığı aktivasyon : Bu yolla toksik etki oluşturan tanımlanan ilk sistemin konjugatı S-(1,2-diklorovinil)-L-sistein (DCV-Cys)'dir. DCV-Cys enzimatik olarak böbrekte b-ilyaz tarafından reaktif sülfür içeren ara ürüne biyoaktif olur. Böbrekte bu tip toksisite proksimal tübülün S3 segmentinde gerçekleşir.

Renal prostaglandin H sentetaz aracılığı biyoaktivasyon: Fenasetin, parasetamol ve aspirin içeren analjezik kombinasyonlarının kronik kullanımının analjezik nefropatisinde görülen papiller nekroza yol açtığı bilinmektedir. Bu ajan ya da ajanların hangisinin nefrotoksisiteden sorumlu olduğu ve hangi mekanizma(lar) ile etki oluşturdıkları konusu halen tartışmalıdır. Tek bir analjeziğin kullanımı analjezik kombinasyonuna nazaran daha az tehlikeli görünmektedir. Yüksek doz aspirin papiller nekroza neden olur. Aspirinin renal medüller prostaglandin sentezini inhibe etmesi ve endojen vazodilatör prostaglandin azaltılmasının papillada lokalize vazokonstriksiyona ve sonuçta iskemik hasara neden olduğu ileri sürülmektedir. Ancak bu hipotez henüz deneysel olarak desteklenememiştir.

Doğrudan etkili toksik ajanlar: 2-bromoetilamin (BEA) laboratuvar hayvanlarında renal papiller nekroz oluşturmada kullanılan model bir maddedir. BEA'nin toksisitesi bu doğrudan etkili kimyasalın medullada konsantrasyon olmasında kaynaklanır. Toksikiteden sorumlu reaktif ara ürün olan etilenimin intramoleküler siklasyon sonucu oluşmaktadır.

Nefrotoksikitesinin belirleyicileri: Nefrotoksikitesinin belirlenmesinde kullanılan bir çok faktör, enzim vb.'nin yanısıra son yıllarda GST'ların da bu amaçla kullanıldığını görüyoruz. Aslında GST'ların böbrek hasarında gösterge olabilecekleri fikri Feinfeld'in çalışmalarıyla 20 yıldan daha uzun bir zaman önce ortaya atılmıştır. Daha önceleri ligandin olarak adlandırılan alfa-sınıfı bazik GST'lar (GST-A) yapılan çalışmalar sonucu proksimal tübüle kısıtlı görülmektedir. Asidik izoelektrik noktaya sahip olan pi-sınıfı GST'lar (GST-P) ise distal tübüle özgün olarak yüksek miktarlarda bulunurlar. Bu fizyolojik dağılım farkı sonucu son yıllarda böbrek hasarının proksimal ya da distal kökenli olduğunu iyi bir kesinlikle saptamak artık mümkün olmuştur. İdrar örneğinde uygulanan enzim immüno essey (EIA) teknikleri ile gösterdiği üzere GST'lar diğer böbrek hasan belirleyicilerine nazaran daha hassas, hızlı ve güvenilir sonuçlar vermektedirler."

Kaynaklar :

Backman L. et al (1988) Kidney Int 33, 571-577.

Bomhard H. et al (1990) Arch Toxicol 64, 269-278.

Commandeur J.N.M. and Vermeulen N.P.E. (1990) Chem Res Toxicol 3, 171-194.

Dekant W. et al (1987) Drug Met Dis 15, 702-705.

Feinfeld D.A. et al (1977) Kidney Int 12, 387-392.

Feinfeld D.A. et al (1981) Clin Sci 61, 123-125.

Feinfeld D.A. (1985) Proc EDTA-ERA 22, 561-565.

Hiley C. et al (1989) Biochim Biophys Acta 990, 321-324.

Kappus H. (1986) Biochem Pharmacol 35, 1-6.

Saduka Y. et al (1994) Biochem Pharmacol 48, 453-459.

Swenberg et al (1989) Toxicol Appl Pharmacol 97, 35-46.

Bülten Yayın Kurulu

Doç. Dr. Ali BİLGİLİ

Dr. Benay CAN EKE

Dr. Berran YÜCESOY

Uzm. Ecz. Hande GÜRER

Bültende yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.
Bülten, ücretsiz olarak Türk Toksikoloji Derneği üyelerine gönderilir.

Şafak Matbaacılık Tic. Ltd. Şti.

Tel : 229 57 84 ANKARA

* Bu sayının 6. bülteni Toksikoloji Bülteni'nin 14. sayısında yayımlanmıştır.

** Bu sayıda ana olarak Commandeur J.N.M. and Vermeulen N.P.E. (1990) könyeli makaleden yararlanılmıştır.